

Marek Misztal

Rola samorządów lokalnych w kształtowaniu tolerancji i integracji międzynarodowej

Ekonomiczne Problemy Usług nr 61, 251-262

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MAREK MISZTAŁ

Uniwersytet Gdański

ROLA SAMORZĄDÓW LOKALNYCH W KSZTAŁTOWANIU TOLERANCJI I INTEGRACJI MIĘDZYNARODOWEJ

Wprowadzenie

Zmiany, jakie nastąpiły w Polsce po 1989 r., w ogromnym stopniu wpłynęły nie tylko na gospodarkę czy ustrój, lecz także na współpracę samorządów lokalnych na arenie międzynarodowej.

Idea współpracy międzynarodowej samorządów lokalnych nie jest obecnie w Rzeczypospolitej Polskiej pojęciem obcym. Zainicjowana na początku lat 50. przez twórców Rady Gmin Europy (przekształconej w Radę Gmin i Regionów Europy CEMR) idea „partnerstwa miast” stała się nową formą relacji międzynarodowej, której celem było pierwotnie umocnienie odzyskanego pokoju i szybkiego przezwyciężenia skutków wojny. Dokonywać się to miało poprzez inicjowanie i rozwój kontaktów między społecznościami lokalnymi zwaśnionych państw. Ta idea zadecydowała o wielkim sukcesie projektu społeczno-politycznego¹. Do końca lat 80. ubiegłego wieku w Polsce idea współpracy z samorządami, miastami partnerskimi ograniczała się co najwyżej do prywatnych kontaktów społeczności lokalnej. Formalnie idea „partnerskich miast” nie funkcjonowała.

¹ R. Formuszewicz, *Współpraca zagraniczna samorządu lokalnego w Wielkopolsce*, Instytut Zachodni, Poznań 2004, s.7

Celem pracy jest przedstawienie powstania, rozwoju oraz odwagi w procesie tworzenia partnerstwa międzynarodowego samorządu pasłęckiego.

1. Historia oraz cele partnerstwa miast (samorządów)

Początki idei partnerstwa samorządowego datuje się na rok 836 między niemieckim miastem Paderborn a francuskim Le Mans, które to formalnie zostało pisemnie potwierdzone w 1967 r. Natomiast za pierwsze oficjalne partnerstwo miast można uznać partnerstwo władz niemieckiego Ludwigsburga i francuskiego Montbéliard z 1947 r., którego ideą było szerzenie międzynarodowej współpracy². Tematyka partnerstwa jest jednak dość szeroka i obejmuje partnerstwa tworzone nie tylko doraźnie w okresie kryzysu w celu ekspansji handlowej, lecz także w celach obronnych przed najeźdźcami. Miały i mają one – w zależności od woli stron – formę całkowicie nieformalną lub sformalizowaną, uwieńczoną podpisami władz jednostek zrzeszonych, które z reguły aktywnie uczestniczą w pielęgnowaniu nawiązanego partnerstwa.

Partnerstwo, rozumiane jako współpraca ludzi niezależnie od granic państwowych, może być postrzegane jako proces samoorganizacji jednostek – regionów, jednostek samorządu terytorialnego (jst) – w sposób niezależny od władz państwowych. Tworzona w taki sposób współpraca międzynarodowa jednostek samorządowych, w tym w szczególności gmin, zwana dyplomacją oddolną, stanowi filar dobrych więzi partnerskich. Ta oddolna forma kooperacji jest doskonałym sposobem lepszego poznania i zbliżania się społeczności państw. To dzięki wymianie doświadczeń na polu różnych dziedzin społeczno-polityczno-gospodarczych przyczynia się ona do usprawnienia gospodarki lokalnej oraz wzajemnego poszerzania wiedzy.

2. Czynniki warunkujące powstawanie partnerstw samorządowych w Polsce

W wyniku zmian ustrojowych po 1989 r. nowo utworzone jst uzyskały dużą swobodę w zakresie rozwijania współpracy międzynarodowej. Przełom w zagwarantowaniu samorządom terytorialnym prawa swobodnego wyboru

² http://pl.wikipedia.org/wiki/Miasta_partnerskie.

partnerów zagranicznych i nieokreślonych dziedzin współpracy zapewniłiśmy sobie przez ratyfikację dwóch aktów międzynarodowych³:

- Europejskiej Konwencji Ramowej o Współpracy Transgranicznej Między Wspólnotami i Władzami Terytorialnymi, ogłoszonej w Madrycie 21 maja 1980 r. (tzw. konwencja madrycka), ratyfikowanej przez Polskę 19 marca 1993 r. (DzU 1993, nr 61, poz. 288),
- Europejskiej Karty Samorządu Terytorialnego (Lokalnego), podpisanej 15 października 1985 r. przez 12 krajów biorących udział w pracach prowadzonych w ramach Rady Europy przez Stałą Konferencję Europejskich Władz Lokalnych i Regionalnych, ratyfikowanej przez Polskę w 1994 r. (DzU 1994, nr 124, poz. 607).

Rząd Polski, ratyfikując Europejską Kartę Samorządu Terytorialnego, a następnie zawierając gwarancje swobodnego wyboru partnerów zagranicznych i nieskrępowanego określenia dziedzin współpracy, w tym także prawo przynależności gmin i innych struktur samorządowych do międzynarodowych zrzeczeń władz lokalnych, zawarł również w art. 172 Konstytucji RP z kwietnia 1997 r.

Ta pełna swoboda została jednak ograniczona w lutym 2001 r., kiedy to weszła w życie Ustawa z 15 września 2000 r. o zasadach przystępowania jednostek samorządu terytorialnego do międzynarodowych zrzeczeń społeczności lokalnych i regionalnych (DzU 2000, nr 91, poz. 1009). Zgodnie z jej treścią to minister właściwy do spraw zagranicznych wyraża zgodę na przystąpienie jst do zrzeczenia lub odmawia takiej zgody w drodze decyzji administracyjnej⁴. W przypadku zmiany celów lub zasad działania danego zrzeczenia lub pojawienia się rozbieżności między celami polityki zagranicznej państwa a polityką zrzeczenia, brak zgody na dalsze członkostwo zmusza jednostkę do wystąpienia ze zrzeczenia⁵.

Warto przytoczyć tu artykuł 2 ustawy, który brzmi: „1. Jednostki samorządu terytorialnego mogą przystępować do zrzeczeń i uczestniczyć w nich w granicach swoich zadań i kompetencji, działając zgodnie z polskim prawem wewnętrznym, polityką zagraniczną państwa i jego międzynarodowymi zobowiązaniami.

³ R. Sowiński, *Współpraca międzynarodowa wspólnot samorządowych w Europie*, „Europa Wschodu i Zachodu” 1999, nr 3, s. 79–83.

⁴ Ibidem, art. 4, pkt. 5.

⁵ Ibidem, art. 10, pkt. 3.

2. Województwa przystępują do zrzeszeń zgodnie z «Priorytetami współpracy zagranicznej województwa», uchwalonymi w trybie określonym w przepisach o samorządzie województwa (...)».

Jednak wyżej przedstawione zmiany ustawowe pojawiły się po wielkim rozkwicie i szerokiej fali tworzenia partnerstwa gmin, miast, a także – po 1999 r. – powiatów.

Zgodnie z badaniami przeprowadzonymi w 2009 r. przez Związek Miast Polskich⁶, liczba partnerstw w porównaniu z rokiem 2003 wzrosła prawie dwukrotnie. W 2003 r. było ich 2059, a w 2009 r. mieliśmy ich już blisko 3800. Najchętniej zawieramy umowy z Niemcami (1017 partnerstw), Czechami (321), Francją (261) oraz Słowacją (249).

Zauważalnymi działaniami czynionymi z inicjatywy samorządów lokalnych i regionalnych, wyróżniających się największą aktywnością w zakresie współpracy transgranicznej po 1990 r., wśród krajów Europy Środkowo-Wschodniej wykazały się samorzady w Polsce. Z udziałem Polski w roku 1991 powstał pierwszy euroregion w Europie Środkowo-Wschodniej – Euroregion Nysa. Obecnie na granicach Polski funkcjonuje 15 euroregionów, w tym najmłodszy – Dobrava, który powstał na granicy polsko-czeskiej w styczniu 2001 r.⁷

Do euroregionów należy ponad 60% gmin z województw przygranicznych (granice lądowe i morskie). Godne uwagi jest to, że euroregiony na pograniczu północnym i wschodnim⁸ są bardziej rozległe, gdyż sygnatariuszami tych porozumień byli wojewodowie, co w konsekwencji oznaczało, że do euroregionu włączane było całe województwo. Odmienne sytuacja wyglądała przy granicy zachodniej i południowej, gdzie porozumienia zawierane były przez stowarzyszenia i związki gmin. W efekcie euroregiony te są mniej rozległe.

Nieliczne gminy, w tym przede wszystkim duże miasta należące do innych stowarzyszeń międzynarodowych (około 3%), są członkami organizacji

⁶ *Aktualności ZMP*, Biuletyn Informacyjny Związku Miast Polskich, X–XI 2009, nr 3, s. 1.

⁷ A. Żelazo, *Współpraca międzynarodowa gmin przygranicznych*, Biuletyn nr 59-2002, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, s. 531–532.

⁸ Na potrzeby tego opracowania pogranicze wschodnie oznacza obszary graniczące z Rosją, Litwą, Białorusią i Ukrainą, pogranicze zachodnie – obszary położone przy granicy z Niemcami, pogranicze południowe – obszary przy granicy z Czechami i Słowacją.

zrzeszających metropolie lub organizacje kulturalne o charakterze pokojowym, propagujące sport czy ochronę środowiska. Należą one do:

- Organizacji Miast Dziedzictwa Światowego, OWHC – po stronie polskiej: Kraków, Toruń, Warszawa i Zamość,
- Międzynarodowego Stowarzyszenia Miast i Portów, IACP – po stronie polskiej: Gdańsk i Szczecin,
- Związku Miast i Gmin Friedlandzkich – po stronie polskiej: Korfantów i Mioszów,
- Międzynarodowego Stowarzyszenia Miast Orędowników Pokoju, IAPMC – po stronie polskiej: Warszawa, Płock, Oświęcim,
- Międzynarodowej Rady na Rzecz Lokalnych Inicjatyw Środowiskowych, ICLEI – po stronie polskiej: Katowice i Gdańsk⁹.

Na pewno zastanawiające jest to, że w okresie nasilenia działań pacyfistycznych inicjatywy i działania zmierzające do zawiązywania się, a następnie tworzenia, były znacznie silniejsze niż w obecnych czasach. Wpływ na to miały bez wątpienia obawy przed powrotem tego, co niechciane, tj. agresji, przemocy i zniszczeń.

Jak wynika z badań przeprowadzonych przez Centrum Badania Opinii Społecznych, powyższa teza, że strach jest jednym z głównych czynników, który mobilizuje do działania, ma swoje odzwierciedlenie w liczbach.

Otóż w 1999 r. aż 88% Polaków widziało w Niemczech zagrożenie, cztery lata temu już tylko 23%, a według bieżących danych niespełna 14%¹⁰. W zależności od narodowości czynnik ten ma większe lub mniejsze znaczenie. Czym można bowiem wytłumaczyć fakt, że aż 93% gmin Szwecji, 84% Danii, 81% Finlandii czy 67% Belgii lub 59% Holandii ma podpisane partnerstwa miast? W liczbach dominującą rolę odgrywa Francja (2837 gmin), później Niemcy (2455 gmin) i Wielka Brytania (1124 jednostki samorządu lokalnego mają podpisane umowy). Odpowiedzi może być kilka.

W zależności od zakresu ankiety i podmiotu przeprowadzającego badania można stwierdzić, że jako dominujący element we współpracy samorządów wymieniane są:

⁹ Dane z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

¹⁰ Ł. Zalesiński, *My się Niemców (już) nie boimy*, „Rzeczpospolita” z 11 marca 2010 r., nr 59 (8570).

- aktywna współpraca z zagraniczną gminą w sferze kultury (68,5%),
- wymiana młodzieży (60,8%),
- wspólne działania w sferze sportu, turystyki i rekreacji (55,5%).

Zadowolające jest, że po ponad sześćdziesięciu latach po zakończeniu II wojny światowej, między miastami samych tylko państw członkowskich Unii Europejskiej istnieje ponad 7 tys. oficjalnych partnerstw miast.

W tym torcie wzajemnej tolerancji i przyjaźni, według badań Związku Miast Polskich przeprowadzonych na grupie 600 gmin, uzyskano informację o 1400 miastach i gminach, z którymi nawiązano współpracę. 45,7% z nich współpracuje z kilkoma jednocześnie partnerami zagranicznymi, a z więcej niż dziesięcioma około 20% z nich; są to dawne miasta wojewódzkie lub miasta liczące więcej niż 100 tys. mieszkańców¹¹.

Pocieszającą informacją płynącą ze statystyk jest dominująca w partnerstwie chęć poznania kultury społeczności lokalnej miasta partnerskiego oraz aktywna wymiana młodzieży. To daje nadzieję na dobrą przyszłość, że integracja europejska i nasze członkostwo w Unii Europejskiej nie jest sztucznym wytworem, ale autentyczną więzią między mieszkańcami miast i gmin partnerskich.

Dodatkowym motywem wspierającym i utrwalającym współpracę partnerskich gmin są programy finansowe wspierane przez Unię Europejską, przeznaczone bezpośrednio na wspieranie działań gmin bliźniaczych, lub też programy warunkujące otrzymanie dotacji na działania w związku bliźniaczym.

Istotne jest to, że stara Europa po 1990 r. w znaczący sposób przyczyniła się do zmian ilościowych i jakościowych. Jest gotowa dzielić się swoimi osiągnięciami, pokazując, na czym polega dojrzała demokracja, a to w dużej mierze przyczynia się do łatwiejszego, skuteczniejszego i pełniejszego przeprowadzenia integracji nowych państw członkowskich.

Z doświadczeń płynących z Europy Zachodniej wynika, że wśród czynników ułatwiających nawiązanie kontaktów jest bliskość geograficzna, kulturowa i językowa. W przypadku Polski można jednak prowadzić polemikę, gdyż w pierwszym okresie po zmianach ustrojowych największa liczba partnerów, z którymi podpisano porozumienia o współpracy, pochodziła z Europy Zachodniej (wyjątek stanowiły Niemcy).

¹¹ Ibidem.

Natomiast bez wątpienia czynniki kulturowe, historyczne oraz aktywność przedstawicieli mniejszości narodowych miała istotne znaczenie w wyborze miast i gmin partnerskich.

Dużą rolę odegrała mniejszość niemiecka, która zamieszkuje tereny województw: opolskiego, warmińsko-mazurskiego, zachodniopomorskiego, dolnośląskiego, pomorskiego oraz kujawsko-pomorskiego. Pierwsze trzy z nich mogą wykazać się aż 80-procentowym wskaźnikiem udziału co najmniej jednego partnera z Niemiec, a wśród gmin z województwa lubuskiego, podlaskiego i dolnośląskiego około 75% gmin współpracuje z gminami niemieckimi.

3. 20-lecie współpracy międzynarodowej Pasłęk – Itzehoe

Mimo wcześniej wykazanych danych statystycznych w zakresie obawy społeczeństwa polskiego przed Niemcami, kontakty pionierów (pacyfistów) nawiązujących współpracę partnerską między Pasłękiem a Itzehoe były objawem niemałej odwagi. Odwaga ta nie tyle wynikała z obaw przed ludnością narodowości niemieckiej, ile z obawy przed szeroko rozumianą opinią publiczną. Ziarno, które zakiełkowało i zapoczątkowało współpracę między tymi miastami, zostało zasiane wiosną 1988 r., kiedy to na pierwszą nieformalną wizytę udała się delegacja z działaczem pasłęckiej „Solidarności” – Ryszardem Modzelewskim.

Pierwsze wrażenie po 43 latach od zakończenia II wojny światowej oraz po 45 latach zakończenia przesiedlania ludności niemieckiej w województwie olsztyńskim¹² było ogromnym zaskoczeniem. Delegacja ta spotkała się z serdeczną gościnnością Niemców i mimo jej nieoficjalnego charakteru została przyjęta przez burmistrza Itzehoe oraz posła do Bundestagu. Ta ciepła i prawdziwa gościnność nabrała takiego tempa między mieszkańcami Pasłęka i Itzehoe, że nie zważając na jeszcze funkcjonujący ustrój socjalistyczny, burmistrz Itzehoe Gunter Hornlein w listopadzie 1988 r. wystosował na ręce ówczesnego Naczelnika Miasta i Gminy Pasłęk Macieja Bojewskiego oficjalne zaproszenie do złożenia wizyty w Itzehoe wraz z towarzyszącą delegacją. Jak na owe czasy, wynikło z tego małe zamieszanie, gdyż taki wyjazd władze miejskie zobligo-

¹² W. Śniecikowski, *Pasłęk w latach 1945–1997*, w: J. Włodarski (red.), *Pasłęk. Z dziejów miasta i okolic 1297–1997*, Zarząd Miasta i Gminy, Pasłęk 1997, s. 429.

wane były zgłosić wojewodzie elbląskiemu w celu uzyskania jego akceptacji. Delegacja, która składała się z I Sekretarza KMG PZPR, Przewodniczącego Rady Narodowej, Naczelnika Miasta i Gminy Pasłęk oraz przedstawicieli przedsiębiorstw państwowych, kółek rolniczych, radnych, szpitala i innych, wyjechała w maju 1989 r. Mimo braku doświadczenia w kontaktach z zachodnimi partnerami, członkowie delegacji zostali gościnnie przyjęci przez władze powiatu Steinburg (który jest partnerem byłych niemieckich mieszkańców Pasłęka – Preußisch Holland) oraz miasta Itzehoe. Należy wręcz wspomnieć, że w tamtych czasach reakcja mieszkańców Pasłęka miała szeroki zasięg odczuć związanych z tą wizytą, ze względu na prawie półwieczne indoktrynowanie w duchu wrogości do Niemiec Zachodnich.

Ta wizyta okazała się przełomem. Od tej pory nie tylko władze Itzehoe, ale także inne organizacje i osoby prywatne zaczęły intensyfikować kontakty z Pasłękiem. Ważne było, że zainteresowanie strony niemieckiej dotyczyło problematyki funkcjonowania administracji, lokalnej gospodarki oraz służby zdrowia, a nie miało wymiaru czysto turystycznego. Dzięki temu skupione było na konkretnych obszarach funkcjonowania grodu położonego nad rzeką Wąską i przetrwało do dziś.

Na uznanie zasługuje też postawa lokalnych polityków, którzy – mimo głęboko zachodzących zmian w polityce państwa – uznali bez zastrzeżeń potrzebę nawiązania bliższych kontaktów z Itzehoe. Zatwierdzenie ram współpracy nastąpiło na uroczystej sesji 28 lutego 1990 r. przez Radę Miejską w Pasłęku oraz 16 marca 1990 r. na zebraniu Rady Miasta w Itzehoe. Natomiast podpisanie układu o partnerstwie w dziedzinie kultury i sportu, gospodarczych kontaktów zakładów pracy i rolników, w zakresie opieki zdrowotnej, ochrony środowiska oraz wzajemnych kontaktów obu miast nastąpiło już po wyborach samorządowych w Polsce.

To niezapomniane zdarzenie miało miejsce w Pasłęku 2 października 1990 r. w sali widowiskowej Pasłęckiego Ośrodka Kultury podczas oficjalnej wizyty przedstawicieli miasta Itzehoe¹³.

Podczas rewizyty władz Pasłęka strona niemiecka złożyła deklarację pomocy finansowej w odrestaurowaniu pasłęckich zabytków oraz zaprosiła

¹³ J. Włodarski, P. Troszczyński, W. Śniecikowski, *Pasłęk–Itzehoe. 10 lat współpracy*, Wydawnictwo Marpress, Gdańsk 2000, s. 21.

dziecięcy zespół taneczny „Piruecik” do wystąpienia w niemieckim mieście partnerskim.

Od tego momentu rozpoczęła się, w pełnym tego słowa znaczeniu, współpraca międzynarodowa w dziedzinach zadeklarowanych w umowie partnerskiej. Od 1991 r. trwa wymiana wakacyjna dzieci i młodzieży, nawiązane zostały kontakty między partiami politycznymi. Już wtedy mówiono o wspólnej Europie.

Okres zmian ustrojowych uregulował statut prawny mniejszości niemieckiej w Polsce. Krokiem milowym w tych działaniach było spotkanie w Krzyżowej kanclerza Niemiec Helmuta Kohla i pierwszego premiera Rzeczypospolitej Polskiej Tadeusza Mazowieckiego. Jak spotkania polityków wysokiego szczebla nie stanowiły większych problemów, tak stworzenie Koła Towarzystwa Mniejszości Niemieckiej w 12-tysięcznym miasteczku Pasłęk było sprawą bardzo delikatną. Totalistyczna propaganda PRL-u utrwaliła mit o tysiącletniej wrogości między Niemcami a Polakami. Dlatego też pierwsze rozmowy w sprawie utworzenia Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Mniejszości Niemieckiej w Pasłęku były prowadzone sondażowo, rzeczowo i spokojnie. Dużą rolę w tych rozmowach odegrał ówczesny burmistrz Paweł Troszczyński oraz Przewodniczący Rady Miasta i Gminy Stanisław Paździor. Zagadnienie nie było proste – zbyt pochopne i nieprzemysłane działania mogły w znaczący sposób wpłynąć na krytykę lokalnych samorządowców. Nieocenioną pomocą służył Bernd Hinz, Przewodniczący Towarzystwa Powiatowego „Preußisch Holland”, który cierpliwie wyjaśniał, jak organizacje mniejszości narodowych funkcjonują w Europie Zachodniej oraz zapraszał na swój koszt do Niemiec, doradzając jednocześnie, jak rozwiązywać problemy zgodnie ze standardami europejskimi. To dzięki zaangażowaniu Towarzystwa i pomocy Bernda Hinza odrestaurowano wiele zabytków Pasłęka.

Strategia lokalnych polityków była taka, aby mimo niełatwej niemiecko-polskiej przeszłości, wzajemnych uprzedzeń i fobii traktować wszystkich mieszkańców na równi, bez względu na przynależność kulturową¹⁴.

To podejście było i jest myśleniem ponad podziałami, myśleniem nowoczesnym i zbliżającym Polskę do wspólnej Europy. I tak też się stało. Najpierw

¹⁴ Należy zaznaczyć, że ziemię pasłęcką zamieszkuje wiele społeczności kulturowych; oprócz Polaków są to m.in. Niemcy, Ukraińcy, Białorusini i Litwini.

był Traktat akcesyjny¹⁵, a następnie referendum, w którym to społeczeństwo w przeważającej większości opowiedziało się za wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej, w efekcie czego 1 maja 2010 roku minęło 6 lat od chwili, gdy Polska stała się członkiem zjednoczonej Europy.

Te 20 minionych lat współpracy z miastem partnerskim Itzehoe to czas dobrze wykorzystany. To czas, w którym dzięki tolerancji i zrozumieniu podczas licznych spotkań delegacji obu miast, dzięki aktywnej wymianie młodzieży, udało się Polsce ukształtować poczucie bezpieczeństwa z sąsiadem po drugiej stronie Odry. W sposób znaczący pomogła w tych działaniach Unia Europejska, dająca możliwości korzystania z miękkich projektów, dzięki którym następuje rozwój działalności kulturalno-oświatowo-edukacyjnej.

Efekty wynikające ze współpracy międzynarodowej są trudne do precyzyjnego zmierzenia. Natomiast korzyści w postaci wdrażania różnych projektów związanych z ochroną dóbr kultury, remontem i konserwacją zabytków oraz propagowaniem i praktycznym rozwijaniem kontaktów lokalnej społeczności dla ugruntowania pokoju zarówno w Europie, jak i na świecie nie mogą przybierać wymiaru pieniężnego. Hasło: „Wolność, Miłość, Braterstwo” jest czymś, co nie przemija.

Podsumowanie

Współpraca partnerska na poziomie lokalnym i regionalnym jest jednym z najważniejszych przejawów integracji mieszkańców w obrębie Unii Europejskiej. Jest istotnym komponentem stosunków międzynarodowych w dobie powszechnego globalizmu. To właśnie ten element oddolnych działań w sposób znaczący wpływa na osłabianie wzajemnych uprzedzeń i negatywnych stereotypów między sąsiadującymi narodami. Powszechnie zauważalna poprawa w relacjach z naszym zachodnim sąsiadem nie powinna osłabiać intensywności już podjętych działań. Można powiedzieć, że współpraca z Niemcami jest na dobrym poziomie, ale bez wątpienia jest jeszcze wiele do zrobienia w zakresie lokalnej współpracy z naszymi wschodnimi sąsiadami. W tym przypadku dużą rolę do spełnienia mają lokalne władze samorządowe, aby tę współpracę

¹⁵ Traktat akcesyjny został zatwierdzony i przyjęty absolutną większością głosów przez Parlament Europejski 9 kwietnia 2003 r.

nawiązać i rozwijać w taki sposób, jaki czyniły to kraje zachodnie w okresie przemian polityczno-społecznych w Polsce.

Literatura

- Aktualności ZMP*, Biuletyn Informacyjny Związku Miast Polskich, X–XI 2009, nr 3.
Formuszewicz R., *Współpraca zagraniczna samorządu lokalnego w Wielkopolsce*, Instytut Zachodni, Poznań 2004.
Miasta partnerskie, http://pl.wikipedia.org/wiki/Miasta_partnerskie.
Sowiński R., *Współpraca międzynarodowa wspólnot samorządowych w Europie*, „Europa Wschodu i Zachodu” 1999, nr 3.
Śniecikowski W., *Pasłęk w latach 1945–1997*, w: J. Włodarski (red.), *Pasłęk. Z dziejów miasta i okolic 1297–1997*, Zarząd Miasta i Gminy, Pasłęk 1997.
Włodarski J., Troszyński P., Śniecikowski W., *Pasłęk – Itzehoe. 10 lat współpracy*, Wydawnictwo Marpress, Gdańsk 2000.
Zalesiński Ł., *My się Niemców (już) nie boimy*, „Rzeczpospolita” z 11 marca 2010 r., nr 59 (8570).
Żelazo A., *Współpraca międzynarodowa gmin przygranicznych*, Biuletyn nr 59-2002, Polski Instytut Spraw Międzynarodowych.

DIE ROLLE DER LOKALEN SELBSTVERWALTUNG BEI DER GESTALTUNG DER TOLERANZ UND INTERNATIONALE INTEGRATION

Zusammenfassung

Die Partner Zusammenarbeit auf dem lokalen und regionalen Niveau ist einer aus der wichtigsten Ausdrücken der Integration der Einwohner im Umkreis Europäische Union. Es ist auch die wesentliche Komponente der internationalen Beziehungen in der Zeit der allgemeinen Globalismus. Gerade dieses Element der von unten kommend Handeln wirkt bedeutend auf die gegenseitigen Vorurteile und die negativen Stereotype zwischen den grenzenden Völkern zu schwächen. Die allgemein erkennbare Verbesserung in den Relationen zu unserem westlichen Nachbarn soll nicht die

Intensitäten der schon aufgenommenen Wirkungen schwächen. Mann kann sagen, dass die Zusammenarbeit mit Deutschen auf dem guten Niveau ist, obwohl zweifellos ist immer noch viel zu tun, in dem Bereich die lokale Zusammenarbeit mit unseren Östlichen Nachbarn veranstalten. In diesem Fall eine große Rolle haben die lokalen Selbstverwaltungsbehörden. Um diese Zusammenarbeit aufzunehmen und zu entwickeln, muß man auf diese Art und Weise machen, wie es die westlichen Länder in der Zeit der sozial-politischen Wandlungen in Polen gemacht haben.

Übersetzung Tomasz Winnicki